

STMELOVACÍ CVIČENÍ ARMÁDNÍCH A FRONTOVÝCH OPRAVÁRENSKÝCH ÚTVARŮ

Rozvoj vojenství, rostoucí nasycenost vojsk moderními zbraněmi, výzbrojí, bojovou a ostatní technikou má svůj bezprostřední vliv na rozvoj operačního umění. Soudobé operace vyžadují mistrovství v ovládání bojové a speciální techniky, při jejich vedení jsou kladeny vysoké požadavky na organizovanost, mobilizaci sil a prostředků, výzbroj, techniku a úroveň všestranného zabezpečení vojsk.

Zvyšují se požadavky na celý systém technického zabezpečení a jeho neustálé zdokonalování. Nová organizace technických služeb za řízení ZVV, včetně nové organizace útvarů technického zabezpečení armády za války ve struktuře opravárenských základů operačních stupňů, je odrazem těchto změn.

Tankové a automobilní technické zabezpečení (TATZ) má nezastupitelné místo. Vlivem rostoucího množství zbraňových systémů, prostředků spojení i další speciální techniky druhů vojsk na podvozcích tankové a automobilní techniky roste význam provozuschopnosti, spolehlivosti i návratnosti opravené tankové a automobilní techniky v průběhu a po skončení operací do sestavy bojujících vojsk.

Obnova bojeschopnosti techniky, její rychlá návratnost vojskům patří k hlavním úkolům tankového a automobilního technického zabezpečení. Opravy poškozené techniky představují, zejména v počátečních operacích, hlavní zdroj doplnění.

Průměrné denní ztráty techniky, dle mého názoru, ve frontové operaci za použití jaderných zbraní mohou činit 10 až 14 % a za celou dobu jejího trvání 150 až 200 %. Bez použití jaderných zbraní dosáhnou denní ztráty techniky průměrně 4 až 10 % a celkem za operaci frontu 60 až 150 %. Podle norem jsou útvary technického zabezpečení povinny provést opravy u 60 až 70 % poškozené techniky za 15 dní s tím, aby na konci operace zůstalo vojskům nejméně 50 až 60 % bojeschopné techniky.

Ke splnění úkolů TATZ u operačního stupně, zejména při zabezpečování středních oprav techniky, jsou vytvořeny u vševojskové armády v rámci armádní opravárenské základny prapory oprav tankové a automobilní techniky spolu s praporem technického průzkumu a evakuace. U frontu v rámci frontové opravárenské základny jsou vytvářeny pluky oprav tankové a automobilní techniky a prapor technického průzkumu a evakuace. K zabezpečení celkových oprav skupin techniky jsou u frontu organizovány opravárenské základny skupin tankové a automobilní techniky.

Při výstavbě nových organizačních struktur útvarů TATZ bylo veškeré úsilí zaměřeno na zvýšení kapacity středních oprav tankové a automobilní techniky při respektování hledisek efektivnosti a hospodárnosti. Vzniklé útvary TATZ zabezpečí zvýšení denní kapacity středních oprav u BVP a OT pásových o 20 %, u OT kolových o 64 % a u automobilů o 19 %. V souvislosti s výzbrojováním zejména vševojskových útvarů novou a modernizovanou tech-

nikou byly požadovány pro vzniklé opravárenské útvary další funkce dílenských specialistů.

Stejně jako v minulosti, tak i nyní, jsou útvary TATZ operačních stupňů doplňovány vojáky v záloze. Z toho vyplývá řada povinností. Jednou z rozhodujících k provádění středních oprav tankové a automobilní techniky v poli je organizování odborné přípravy povolávaných vojáků v záloze předurčených na všechny řídicí i výkonné funkce. Při rozhodování o formách a způsobu materiálního zabezpečení přípravy byly východiskem poznatky a zkušenosti, které byly získány ze soustředěného výcviku záloh čísel vojenské odbornosti (ČVO) tankové a automobilní služby a z výjimečných a stmelovacích cvičení útvarů TATZ předcházející organizace samostatných praporů. Po zhodnocení kladů a nedostatků vedly závěry k jednoznačnému rozhodnutí: se změnou organizačních struktur změnit i systém přípravy záloh s cílem jej všestranně zkvalitnit. Úsilí je zaměřeno především na získání a prohloubení praktických znalostí a schopnosti ve velení a řízení činnosti opravárenského útvaru v sestavě opravárenské základny, na získání praktických zkušeností a návyků při uskutečňování technologických postupů u středních oprav tankové a automobilní techniky s plným využitím vnitřního vybavení pojízdných dílenských prostředků. Se složitostí techniky roste i náročnost středních oprav. Praxe potvrdila, že k uvedeným útvarům nestačí zálohy vybrat jenom dle ČVO, ale zejména dle čísel funkcí, u kterých nepovolovat změnu, jako například: tankový mechanik, tankový elektromechanik, mechanik stabilizátoru, mechanik BVP, elektromechanik BVP, optik, optoelektronik a další. U uvedených ČVO a čísel funkcí (z důvodu značné náročnosti na jejich přípravu a praxi) nelze dosáhnout požadované odbornosti pouhým přecvičením. Tyto zásady by bylo vhodné zakotvit do předpisu Org-8-2.

Příprava a výcvik záloh útvarů TATZ začleněných do opravárenských základů armád je v průběhu 8. pětiletého plánu organizována formou stmelovacích cvičení, jež považujeme za nejvhodnější k prověření celé řady oblastí z hlediska struktury, funkce a vzájemných vazeb.

K těmto opatřením bylo přistoupeno na základě závěrů z rozborů výsledků stmelovacích cvičení praporu oprav automobilní techniky, praporu evakuace tanků a výjimečného cvičení tankové a automobilní opravy armády v letech 1983 až 1985. Výjimečné cvičení v roce 1987 u praporu oprav automobilní techniky plně potvrdilo správnost a opodstatněnost tohoto rozhodnutí.

Osobní účast a zainteresovanost hlavních funkcionářů a odborných orgánů tankové a automobilní služby HSVTZ/TAS, ZVO a VVO na přípravě a uskutečnění cvičení útvarů TATZ armády měly výrazný vliv na úroveň plnění vytyčených úkolů. V rozhodující míře přispěla k řešení a odstraňování nedostatků na místě nebo ke zpracování návrhů a realizaci opatření, směřujících např. k potřebným změnám v organizační struktuře, v počtech stanovených ČVO, v materiálně technickém zabezpečení (MTZ) apod. Bylo přihlédnuto i k názorům a připomínkám velitelů vytvářejících a vytvářených útvarů, které poukazovaly na potřeby a možnosti zlepšení jak v oblasti vševojskové, tak i odborné.

Jaké jsou dosavadní zkušenosti a poznatky ze stmelovacích cvičení útvarů TATZ armády?

Změna organizační struktury vyžaduje zvýšené úsilí všech řídicích i výkonných funkcionářů tankové a automobilní služby včetně odpovědných orgánů velení a materiálních hospodářů počínaje FMNO a konče útvarem. Důraz je položen na organizátorskou a řídicí činnost. Plnění organizačních a dislokačních změn v jednotlivých letech 8. pětiletého plánu je každoročně rozpracováno a průběžně kontrolováno.

V konkrétní činnosti je postiženo období do dosažení pohotovosti nově vytvořeného útvaru a dále připravenost útvarů k plnění úkolu v souladu se služebním předpisem a souvisejícími předpisy. Zároveň je kontrolován výcvik záloh, přičemž je prověřována jeho kvalita včetně materiálně technického zabezpečení.

Kontrolami bojové pohotovosti je ověřeno, že ke zpracování příslušné dokumentace přistupují velitelé a štáby vytvářejících útvarů s plnou zodpovědností. V procesu uskutečňování přijatých opatření jsou vedeni k praktickému procvičování činnosti všech pracovišť s důrazem na jejich materiální vybavení a znalosti vykonavatelů, což je obojí základním předpokladem splnění první etapy bojového stmelení. Stav se trvale zlepšuje. Jsou útvary, které lze

dát za příklad. Na druhé straně je třeba se zabývat kvalitou doplňování dodávaných motorových vozidel z národního hospodářství proto, že zde nejsou vždy splněny požadavky – včetně záměn a úhrad – vyplývající z charakteru vytvářených útvarů TATZ. Tento požadavek musí trvale sledovat odpovědní velitelé při jednáních s doplňujícími VS. Při doplňování vytvářených útvarů materiálem všech materiálových tříd by mělo být v zájmu odpovědných orgánů vojenských okruhů, aby jednotlivé druhy souhlasily s položkami předepsanými tabulkami počtů.

Zvláštní pozornost je věnována přípravě a uskutečnění plánovaných stmelovacích cvičení, zejména zajištění prostoru, odvedení a doplnění techniky na tabulkové počty a zabezpečení opravného fondu. Vše musí být provedeno s dostatečným předstihem a uvedeno v příslušných dokumentech na každý výcvikový rok.

Z hodnocení průběhu a výsledků stmelovacích cvičení vyplynuly tyto závěry:

- přípravnému období i vlastního průběhu je věnována potřebná pozornost všech stupňů velení, maximálně jsou zainteresováni funkcionáři útvarů, vojenských okruhů a FMNO (TAS, ŠVTZ/HSVTZ), je zapotřebí přehodnotit úlohu armádního stupně,

- bude nutné zpracovat a vydat předpis pro technické zabezpečení,

- vyřešit MTZ odpovídajícími spojovacími prostředky a stanovým materiálem pro ubytování osob včetně oprav tankové a automobilní techniky,

- posoudit a řešit obranu a ochranu útvarů TATZ proti vzdušnému a pozemnímu nepříteli, přesuny,

- s dostatečným časovým předstihem zabezpečit opravný fond tak, aby při stmelovacích cvičeních byly prováděny střední opravy tankové a automobilní techniky dle plánovaných denních kapacit,

- věnovat trvalou pozornost úplnosti a provozuschopnosti pojízdných dílenských prostředků, zabezpečit doplnění jednotek a útvarů TATZ náhradními díly a agregáty dle norem,

- zpracovat technologické postupy pro střední opravy všech typů techniky, které mít u každé roty oprav,

- urychleně připravit metodiku pro komplexní opravy opravárenských základů frontu (armády),

- zvážit vhodnost konání stmelovacích cvičení buď samostatně, nebo v rámci taktických či operačně taktických cvičení vojsk ČSLA v souvislosti s nutností doplnit vytvářené útvary TATZ pro toto cvičení technikou a materiálem na tabulkové počty,

- určit dislokace vytvářených útvarů TATZ tak, aby vytvářející technický útvar mírově (prote, OTO, OZ apod.) byl v podřízenosti příslušného operačního stupně (armády, vojenského okruhu, FMNO).

Výčet uvedených otázek poukazuje jednak na zjištěná slabá místa, na druhé straně však už vytyčuje cíle, kterých je třeba dosáhnout, aby činnost útvarů TATZ, začleněných do opravárenských základů armád, odpovídala představám a požadavkům nejen při stmelovacích nebo výjimečných cvičeních, ale, a to především, zabezpečovala v plném rozsahu bojeschopnost vojsk za mimořádné situace.

Zkušenosti ze stmelovacích cvičení se všemi prapory oprav tankové, automobilní techniky a prapory technického průzkumu a evakuace, začleněných do opravárenských základů armádního stupně, budou zpracovávány a využity začátkem 90. let.

Při přípravě a výcviku záloh útvarů TATZ, začleněných do opravárenských základů frontu, včetně opravárenských základů skupin TAT, byly zváženy skutečnosti a předpoklady, které vytvořením těchto útvarů vzniknou, poněvadž:

- došlo ke zvýšení počtu osob povolávaných ze zálohy až o 76 % (jde převážně o ČVO: dílenští specialisté tankové a automobilní služby),

- tím se zvýšily požadavky na tvorbu záloh osob a dodávané techniky z národního hospodářství doplňujícími KVS, OVS (MěVS) vzhledem k dislokaci útvarů s povinností vůči vytvářeným útvarům TATZ,

- je nutné kapacitně (kádrově, prostorově a materiálně) zabezpečit odbornou přípravu a výcvik obecně všech předurčených vojáků v záloze.

Přijata opatření, která vycházela z vyhodnocení a závěrů, byla provedena bezprostředně

po zpracování návrhů tabulek počtů nově vytvářených pluků oprav tankové, automobilní techniky a opravárenských základů skupin TAT a byla zakotvena do Nařízení NGŠ ČSLA – ZFMNO pro povolávání vojáků v záloze na vojenská cvičení. Ustanovení byla plněna současně s termínem platnosti nových tabulek počtů na základě součinnosti s odpovědnými orgány FMNO a okruhů.

Opatření přijatá v roce 1987 zabezpečují formou kursů a přecvičení tvorbu záloh v potřebných počtech ČVO teritoriálně tak, aby pluky oprav i opravárenské základny skupin TA techniky byly dočasně doplněny v souladu s platnými předpisy do počátku devadesátých let. Kursy, přecvičení, případně zdokonalovací výcvik předurčených záloh je organizován v praporech oprav techniky vševojskových svazků, u pluků oprav TA techniky u okruhové tankové a automobilní opravny. Tam jsou vytvořeny kádrové a materiální podmínky a předpoklady ke splnění tohoto úkolu.

Ke komplexnímu posouzení kvality vytvořených útvarů TEZ v rámci opravárenských základů frontu (armády) je zvažováno procvičit formou odborně taktického cvičení frontovou armádní opravárenskou základnu, prapor oprav techniky vševojskového svazku a roty oprav techniky vševojskových pluků. Vyvedení zabezpečit jako stmelovací cvičení za účasti velitelství a částí opravárenských jednotek útvaru.

Vojáky v záloze, předurčené pro zbývající opravárenské jednotky a opravárenské základny skupin TAT předpokládáme povolávat na zdokonalovací cvičení ať již k mírovým plukům oprav, tak i do OZ/TAS – HSVTZ. Zároveň jsou posuzovány možnosti a vytvářeny předpoklady k využití kapacit pro výcvik záloh v Ústřední tankové a automobilní základně TAS/HSVTZ-FMNO.

Pokračovat ve zdokonalování přechodu z mírového na válečný stav, zaujímání operační sestavy,...

(Směrnice pro operační a mobilizační přípravu ve výcvikovém roce 1989–1990)
